

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Ing. Mgr. Karel Hlaváček

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
PŘEDSEDNICTVÍ KYPRU V RADĚ EU A SEVERNÍ KYPR	3
EP: VZTAHY EU-TURECKO	5
CHORVATSKO: HODNOTÍCÍ ZPRÁVA KOMISE	6
SRBSKO: VŠEOBECNÉ VOLBY	7
ISLAND	7
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	9
BARMA/MYANMAR: POZASTAVENÍ SANKCÍ	9
GUINEA BISSAU	10
SÝRIE: NEJISTÉ PŘÍMĚŘÍ	10
UKRAJINA: PARAFOVÁNÍ ASOCIAČNÍ DOHODY	11
SÚDÁN, JIŽNÍ SÚDÁN: PORUŠOVÁNÍ LIDSKÝCH PRÁV	12
DOKUMENTY SZBP EU	12

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

PŘEDSEDNICTVÍ KYPRU V RADĚ EU A SEVERNÍ KYPR

Vyjednávání Kypr-Severní Kypr

Od roku 2008 probíhá nejnovější fáze (po desetiletích předešlých jednání) rozhovorů o řešení problému územního rozdělení Kypru. Jedná se o rozhovory mezi zástupci Kypru a Severního Kypru na nejvyšší úrovni zprostředkované OSN (Alexander Downer). Cílem jednání je vytvoření federálního státu, hlavními tématy, o nichž se vyjednává, jsou:

- sdílení moci;
- záležitosti Evropské unie;
- ekonomika;
- rozdělení majetku;
- územní rozdělení;
- bezpečnost;
- občanství.

Podle nejnovější zprávy generálního tajemníka (GT) OSN Pan Ki-Muna (12. březen 2012) jednání probíhají podle formálně stanoveného časového plánu (např. od srpna 2011 se konalo 33 setkání na nejvyšší úrovni) a bylo dosaženo určitých pokroků. Neshody ale přetrvávají např. u způsobu výběru exekutivy, přidělování občanství, nedořešeno je územní rozdělení a tím i rozdělení majetku, a také způsob, jak konečnou dohodu zapracovat do práva EU. Tyto body jsou podle GT OSN klíčové („core core issues“) a jednání se zde nacházejí na mrtvém bodě.¹ Podle velvyslanectví ČR v Nikósii je hlavním problémem neshoda nad celkovou vizí fungování budoucí federace, zejména role centrálních institucí (řeckokyperská strana chce silné centrální orgány, tureckokyperská naopak maximální možnou decentralizaci).² Alexander Downer podle velvyslanectví již varoval, že v případě pokračování současného stavu přijde doba, kdy bude muset současný proces vyjednávání skončit.

Za klíčový termín pro dohodu je v současnosti považován 1. červenec 2012, kdy začíná kyperské předsednictví v Radě EU. České velvyslanectví v Ankaře se nicméně domnívá, že v úspěch v tomto termínu doufá „už jen naprosto a zcela nenapravitelný optimista“.³ Rovněž think tank International Crisis Group označuje dosažení dohody v tomto termínu za prakticky nemožné.⁴

¹ Zpráva GT OSN o vyjednávání na Kypru z 12. března 2012 k nalistování a načtení k dispozici [ZDE](#).

² TIC 85/2012-NICOSI, 30. 1. 2012, Kypr - čtvrtletní zpráva za období říjen - prosinec 2012.

³ TIC 505/2012-ANKARA, 17. 4. 2012, Ještě jednou ke Kypru a také k armádě.

⁴ International Crisis Group (ICG) analyzuje problematiku ve světle trvajících sporů o plyn, v němž odhaluje nejen další překážku, která brání dosažení dohody, ale rovněž příležitost pro posun v jednáních. Turecká opozice vůči

Důsledky očekávaného neúspěchu rozhovorů mezi kyperskými entitami

Důsledky pro Severní Kypr

Pro Severní Kypr by neúspěch rozhovorů byl promeškáním velké příležitosti, jak vyřešit svoji obtížnou situaci. Z toho, že Severní Kypr není jako státní entita uznávaným jiným než Tureckem, vyplývají pro jeho obyvatele nepříjemné důsledky ve smyslu mezinárodní izolace, což se projevuje např. obtížností cestování či nemožností účasti na mezinárodních jednáních. Čerstvým zdrojem nespokojenosti je těžba plynu⁵ u jižního pobřeží Kypru, na níž by Severní Kypr chtěl mít podíl. Vyšší životní úroveň řeckokyperské části ostrova by pro jeho tureckokyperskou část také znamenala výhodu, stejně jako plnohodnotné začlenění do EU (v současnosti je Severní Kypr formálně územím EU a jeho obyvatelé občany EU, platnost evropského práva je zde ale pozastavena).⁶

Důsledky pro vztah EU-Turecko

Turecko se staví za urychlené dokončení rozhovorů⁷ a používá ve věci Severního Kypru velmi ostrou rétoriku: pokud nebude spor vyřešen, Turecko podle slov ministra zahraničí Ahmeta Davutoglu „nebude s Kypřany sedět u jednoho stolu ani kdyby chtěli otevřít 20 kapitol [míněno kapitol přístupových rozhovorů EU-Turecko]“. Jedná se o záměr zmrazit vztahy s předsednictvím EU po dobu předsednictví Kypru. Konkrétní podoba spolupráce EU-Turecko v tomto období ale bude záležet na důslednosti tureckého stanoviska. V každém případě by ale jakýkoli zásadnější pokrok v jednáních byl možný až v roce 2013.

Ministr pro evropské záležitosti Egemen Bagis zmiňoval možnost anexe Severního Kypru, hovoří se rovněž o možném obnovení myšlenky severokyperské samostatnosti cestou změny oficiálního názvu Severního Kypru (dnes Severokyperská turecká republika, STRK) a následného požádání o uznání nezávislosti. Tuto nezávislost by údajně podpořily některé země Organizace islámské spolupráce. Obě tyto varianty jsou pro EU nepřijatelné vzhledem ke statusu Severního Kypru, jehož území je součástí EU. Jako reálnější se jeví druhá varianta, která by mohla být pro některé země mezinárodního společenství přijatelnější v případě, že by selhání rozhovorů o federativním uspořádání Kypru bylo interpretovatelné jako zapříčiněné nedostatkem snahy o dohodu ze strany řeckokyperské části ostrova. Tato interpretace je již standardní součástí severokyperské argumentace a nachází podporu jak ve výsledku hlasování o Annanově plánu v roce 2003 (Kofi Annan se následně vůči řeckokyperské

těžbě plynu Kyprem totiž znamená podkopání její potenciální ekonomické výhodnosti, což by mohlo a mělo vést ke snaze o kompromis v tomto bodě. Analýza ICG k dispozici [ZDE](#).

⁵ Na podzim 2011 vedlo zahájení těžby k vyostření vztahů mezi Kyprem a Tureckem, viz Přehled SZBP září 2011, Vyhrocení vztahů Turecko-Kypr, [ZDE](#).

⁶ EU se v oblasti Severního Kypru snaží o zvýšení životní úrovně obyvatel, které – narozdíl od některých hodnocení diplomaty Severního Kypru – může být hodnoceno rovněž jako zdařilé: „Jakkoli byla výzvou, je role EU na Severním Kypru příběhem úspěchu“. Euobserver.com, 16. 2. 2012, Northern Cyprus: the other side of the Green Line, [ZDE](#).

⁷ České velvyslanec v Ankaře nicméně upozorňuje na zainteresovanost turecké armády na tom, aby k řešení nedošlo, a nepovažuje za vyloučené, že by Turecko mohlo začít považovat přítomnost svých vojáků na Kypru za výhodu, kterou nechce ztratit. TIC 505/2012-ANKARA, 17. 4. 2012, Ještě jednou ke Kypru a také k armádě.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacek@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

části ostrova, která plán odmítla, stavěl kriticky), tak i v analýze motivací k vyjednávání – úspěch rozhovorů je jasně v zájmu tureckokyperské části ostrova, nikoli tak ale části řeckokyperské.

Důsledky pro vztah EU-NATO

Žádnou změnu nelze očekávat ve směru vztahů EU-NATO. Kypr je členem EU, nikoli NATO, Turecko naopak. Kypr přitom blokuje účast Turecka na SBOP, např. jeho členství v Evropské obranné agentuře, Turecko pak vetuje spolupráci EU a NATO svým odmítáním spolupráce s Kyprem.

EP: VZTAHY EU-TURECKO

Pozadí

Turecký přístupový proces je dlouhodobě zamrzlý: ještě v průběhu roku 2008 bylo běžné, když předsednictví otevřelo s Tureckem dvě kapitoly *acquis*, během roku 2009 ale došlo ke zpomalení na jednu kapitolu, v roce 2010 a 2011 se proces otevírání kapitol zastavil zcela.⁸ Důvodem k tomu je nejen nedostatečný pokrok Turecka, který ve svých hodnoceních pravidelně kritizuje Komise,⁹ ale i opozice Francie a Německa vůči případnému vstupu Turecka do EU, a právě výše zmíněný spor Turecka s Kyprem.¹⁰ Přetrvávající blokáda přístupového procesu Komisi aktuálně vede ke snaze posílit spolupráci EU-Turecko de facto mimo přístupový proces, konkrétně rozvíjet kooperaci i v oblastech kapitol *acquis communautaire*, které jsou blokovány. V Radě EU také v nedávné době zazněly návrhy Velké Británie a Finska na přizvání Turecka k jednání Rady o záležitostech společného zájmu; k tomu ale prozatím nedošlo. Turecko reaguje na vývoj vzájemných vztahů nespokojeně a stále asertivněji: dává najevo, že o vstup do EU i spolupráci v zahraniční politice zájem má, ale že je i na EU, aby si uvědomila výhody z toho pro ni plynoucí a odpovědnost za své závazky (Turecko je kandidátskou zemí EU, tj. na otázku po členství Turecka již EU vlastně odpověděla kladně).

Aktuálně

Dne 29. března 2012 se ke vztahům EU-Turecko vyslovil Evropský parlament (EP).¹¹ Ve věci sporu o Severní Kypr podporuje EP stávající rozhovory za zprostředkování OSN, staví se přitom spíše na stranu Kypru: Turecko je v jeho usneseních vyzýváno k implementaci Ankarského protokolu, tj. k zahájení bezcelního obchodu s Kyprem, Turecko nicméně vnímá blokádu Ankarského protokolu jako odvetné opatření za mezinárodní izolaci Severního Kypru – z jeho úhlu pohledu musí být vyřešen nejdříve

⁸ Viz Přehled SZBP prosinec 2010, Turecko: stagnace přístupového procesu, [ZDE](#).

⁹ Pro poslední hodnocení Komise, vůči Turecku spíše kriticky naladěné, viz Přehled SZBP říjen 2011, [ZDE](#).

¹⁰ Celkově je dlouhodobě blokováno jednání minimálně o 17 kapitolách, z nichž některé blokuje Kypr unilaterálně, některé EU v reakci na to, že Turecko vůči Kypru neimplementuje Ankarský protokol, některé Francie, která prosazuje myšlenku privilegovaného partnerství s Tureckem namísto členství Turecka v EU. Viz Přehled SZBP prosinec 2010. Turecko: stagnace přístupového procesu, [ZDE](#).

¹¹ Usnesení Evropského parlamentu k Turecku z 29. března 2012 k dispozici [ZDE](#).

tento problém, implementace Ankarského protokolu bude následovat. Turecko by ve věci sporu s Kyprem podle Evropského parlamentu dále mělo:

- začít stahovat své ozbrojené síly ze Severního Kypru;
- zdržet se usazování Turků na Severním Kypru (to vede k oslabování severokyperské identity);
- umožnit politický dialog mezi EU a NATO tak, že zruší veto vůči spolupráci s Kyprem.

EP je již tradičně nakloněn přístupu Turecka k EU a v tom smyslu i posilování vzájemné spolupráce. Vítá tak úsilí Komise o posílení spolupráce i mimo rámec přístupového procesu. Podle EP by také mělo být zvaženo otevření kapitoly 24, týkající se spravedlnosti a vnitřních záležitostí. EP navíc upozorňuje na to, že Turecko je jedinou kandidátskou zemí EU, která dosud neprofituje z vízové liberalizace, vyzývá k podepsání smlouvy o zpětném přebírání osob a k následnému pověření Komise Radou k jednání o usnadnění cestování.

CHORVATSKO: HODNOTÍCÍ ZPRÁVA KOMISE

Pozadí

S tím, jak Chorvatsko v červnu 2011 zakončilo přístupové rozhovory, byly Komisí stanoveny dodatečné podmínky pro vstup Chorvatska do EU (k tomu by mělo dojít v polovině roku 2013); jednalo se zejména o další pokroky v oblastech

- konkurence;
- soudnictví a základních práv;
- bezpečnosti, svobody a justice.

Aktuálně

Dne 24. dubna 2012 zveřejnila Komise první hodnotící zprávu týkající se plnění dodatečných podmínek Chorvatskem.¹² Přípravy Chorvatska na členství v EU jsou podle Komise celkově „na dobré cestě“. Komise nicméně identifikovala řadu oblastí, které „vyžadují další úsilí“. Mezi ně patří:

- privatizace loďářství;
- plánování lidských zdrojů v oblasti soudnictví, boj proti korupci a proti beztrestnosti ve věcech válečných zločinů, prosazování práv menšin;
- migrační strategie, administrace biometrických pasů a další.¹³

¹² Hodnotící zpráva Komise k dispozici [ZDE](#).

¹³ Pro další informace viz též Europolitics 4412, 25. 4. 2012, Monitoring report: Croatia „on track“ for 2013 accession.

SRBSKO: VŠEOBECNÉ VOLBY

Pozadí

V neděli 6. května 2012 se v Srbsku uskutečnily volby do Národní skupštiny (parlamentu), první kolo prezidentských voleb a komunální volby. Ve Vojvodině také proběhly volby do autonomního parlamentního shromáždění. EU již ústy eurokomisaře pro rozšíření Štefana Füleho vyjádřila naději, že ve volbách uspějí proevropské síly.¹⁴

Předpokládaný vývoj

Podle průzkumu veřejného mínění z 10. dubna 2012 jsou favority prezidentských voleb proevropský Boris Tadić z Demokratické strany (DS) s podporou 35,8 % a k evropské integraci skeptičtější Tomislav Nikolić ze Srbské progresivní strany (SNS) s podporou 35,7 %.¹⁵

Podle průzkumu veřejného mínění z 24. dubna 2012 by ve volbách do Národní skupštiny nejvíce hlasů obdržel euroskeptický blok stran kolem Tomislava Nikoliće v čele se Srbskou progresivní stranou (33,5 %), který by byl následován proevropským blokem Borise Tadiće v čele s DS (28,3 %).¹⁶

ISLAND

Pozadí

Přístupové rozhovory Islandu dosud probíhají rychle a bezproblémově.¹⁷ Nicméně sporné body do budoucna přístupový proces ohrožující – jako např. nízká podpora vstupu do EU ze strany občanů, obtíže s dojednáním rybolovných politik, spor s Velkou Británií a Nizozemskem kvůli odškodnění za ztracené úspory po pádu islandských bank – nadále zůstávají.

Aktuálně

Dne 30. března 2012 Island na mezivládní konferenci otevřel další čtyři kapitoly *acquis communautaire*, z toho byly dvě zároveň uzavřeny (otevřeny: 8 – konkurence, 15 – energetika; zároveň uzavřeny: 28 – ochrana spotřebitele, 31 – zahraniční, bezpečnostní a obranná politika). Island dosud otevřel 15 kapitol *acquis*, z toho 10 uzavřel (z celkových 33 kapitol).¹⁸

¹⁴ Balkan Insight, Fule Hopes Pro-Europeans Win Serbian Elections, 1. 1. 2012, [ZDE](#).

¹⁵ B92, Poll: Main presidential rivals neck-and-neck, 10. 4. 2012, [ZDE](#).

¹⁶ B92, Poll: Progressives lead Democrats by more than 5%, 24. 4. 2012, [ZDE](#). Pro aktuální informace k politickému a stranickému systému Srbska více viz vybrané téma 7/2012 Parlamentního institutu „Proces přibližování Republiky Srbsko k Evropské unii“.

¹⁷ Posledního pokroku Island dosáhl v prosinci 2012, viz Přehled SZBP prosinec 2012, Island: pokrok v přístupovém procesu, [ZDE](#).

¹⁸ Europolitics 4397, 2. 4. 2012. Reykjavik steps closer to EU, but talks won't end before mid-2013.

Za nejdůležitější jsou považovány kapitoly týkající se **zemědělství a rybolovu**, u nichž se Island bude snažit dosáhnout co nejvyšší míry samostatnosti. Podle islandského ministra pro zemědělství a rybolov by tyto kapitoly měly být otevřeny co nejrychleji, ale Evropská komise podle něho váhá a tlačí na dořešení stále přetrvávající „makrelové války“ (spor o velikost kvót na lov makrel) mezi EU, Norskem a Islandem.¹⁹

Nadále se vyhrcojuje problém **nízké podpory občanů pro vstup Islandu do EU** (v únoru 2012 pro vstup 26 %, proti vstupu 56 % ze zkoumaného výběru občanů).²⁰ Island, který zahájil přístupové rozhovory také z důvodu možnosti zavést v zemi euro (což by mělo do budoucna předejít měnovým krizím), uvažuje i o možnosti zavést namísto eura kanadský dolar.²¹

Stále zůstává problém **odškodnění britských a nizozemských střadatelů** po pádu islandské banky Icesave; již dvě varianty návrhu řešení byly na Islandu odmítnuty v referendu (naposledy v dubnu 2011). V současné době je spor řešen Soudním dvorem EFTA a Island se snaží argumentovat, že stát nemusí přebírat odpovědnost za vklady soukromých střadatelů. Výrok soudu v této věci se předpokládá na začátku roku 2013.

Předpokládaný vývoj

Příští mezivládní konference, na níž může dojít k otevírání a uzavírání dalších kapitol, se bude konat v červnu 2012. Island původně chtěl otevřít během současného dánského předsednictví jednání o všech kapitolách *acquis*, to se však nyní jeví jako nepravděpodobné. Podle islandského ministra zahraničí Ossura Skarphendinssona se přístupové rozhovory nepodaří zakončit do příštích parlamentních voleb na Islandu (duben 2013); podařit by se to ale podle plánů islandské vlády mělo do konce roku 2013. Vzhledem k nízké podpoře vstupu do EU je ale budoucnost islandského vstupu do EU nejistá; v současnosti se např. projednává návrh, zda prezidentské volby, jež se uskuteční dne 30. června 2012, nespojit s **referendem o pokračování přístupových rozhovorů**. Průzkumy ukazují vyrovnanost odpůrců a obhájců jejich pokračování.

¹⁹ Spor se táhne od léta 2010, kdy nebylo mezi Islandem, Faerskými ostrovy, Norskem a EU dosaženo obecné dohody na kvóty lovu makrel a každý z pobřežních států vydal jednostranné rozhodnutí o velikosti vlastních kvót. V srpnu 2011 však EU rozhodla o zavedení 20% dovozního cla na veškeré produkty z islandských makrel směřující na unijní trh. Island toto rozhodnutí EU považuje za čistě „odvetné opatření“, které jen vyostřilo stávající spor a na Islandu slouží jako důkaz „macešství EU“. Poslední kola jednání mezi EU a Norskem na jedné a Farskými ostrovy a Islandem na straně druhé proběhla v prosinci 2011 v irském Clonakilty a dále 25. ledna 2012 v norském Bergenu, aniž by však bylo dosaženo jakéhokoliv pokroku. TIC 314/2012-OSLO, 10. 4. 2012. Čtvrtletní zpráva - Island (I/2012).

²⁰ TIC 314/2012-OSLO, 10. 4. 2012. Čtvrtletní zpráva - Island (I/2012).

²¹ Euobserver.com, 15. 3. 2012, Iceland considers Canadian dollar instead of euro, [ZDE](#).

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

BARMA/MYANMAR: POZASTAVENÍ SANKCÍ

Popis problematiky

Dne 1. dubna 2012 se v Barmě konaly doplňovací parlamentní volby, které byly v EU přijaty pozitivně. Zvítězila v nich Národní liga pro demokracii, strana prominentní disidentky a laureátky Nobelovy ceny za mír Aun Schan Su Ťij, která obsadila 43 ze 44 křesel, o něž se ucházela (a z celkových 45 křesel).²² Nedávné reformní kroky barmské vlády, jejichž vyvrcholením dosud byly právě zmíněné volby, jsou i experty často hodnoceny kladně,²³ jakkoli se současně upozorňuje na to, že další vývoj v Barmě je nejistý.²⁴ V EU se v reakci na tento vývoj debatovalo o případném zrušení či pozastavení sankcí vůči Barmě.

Jednání v institucích EU

Dne 20. dubna 2012 přijal k situaci v Barmě usnesení Evropský parlament (EP).²⁵ Ten vyzval Radu, aby s výjimkou zbraňového embarga pozastavila sankce vůči Barmě na jeden rok, během něhož bude EU blízce sledovat politický i ekonomický vývoj v zemi. EP současně barmský režim vyzývá, aby bezpodmínečně a bez prodloužení propustil zbývající politické vězně a upravil ústavu tak, aby přestala zakotvovat úlohu armády v civilní politice.

Dne 23. dubna 2012 se k situaci v Barmě vyslovila Rada. Zatímco Německo, Francie či Itálie prosazovaly rušení sankcí, Velká Británie, Švédsko či ČR se stavěly pouze za jejich pozastavení.²⁶ Rada se nakonec rozhodla následovat doporučení EP a na rok znovu zavést a současně pozastavit sankce vůči Barmě s výjimkou embarga na vývoz zbraní a nástrojů použitelných pro vnitřní represii.²⁷

Předpokládaný vývoj

První revize současného sankčního režimu vůči Barmě by měla následovat po 6 měsících od pozastavení sankcí. Z hlediska dlouhodobější demokratické tranzice je jako rozhodující vnímán rok 2015, kdy by se v Barmě měly konat všeobecné volby.

²² Přehled SZBP březen 2012, Doplňovací volby v Barmě/Myanmaru, [ZDE](#).

²³ Např. think tank International Crisis Group se v analýze „Reform in Myanmar: one year on“ z 11. dubna 2012 vyslovuje tak, že „vláda Myanmaru zašla při odstraňování starých předsudků nad očekávání daleko“. Analýza International Crisis Group k dispozici [ZDE](#).

²⁴ Viz např. tiskovou zprávu Human Rights Watch, 30. 3. 2012, Burma: By-election a step, but not a real reform, [ZDE](#).

²⁵ Usnesení Evropského parlamentu k dispozici [ZDE](#).

²⁶ Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci, 23. 4. 2012.

²⁷ Závěry Rady z 23. dubna 2012 k dispozici [ZDE](#).

GUINEA BISSAU

Popis problematiky

Guinea Bissau, do roku 1974 portugalská kolonie, se dlouhodobě potýká s politickou nestabilitou a hospodářskou zaostalostí. V lednu 2012 zemřel tamní prezident Malam Bacai Sanhá; nové volby byly naplánovány na 29. dubna 2012. Dne 12. dubna 2012 ale došlo k armádnímu převratu, při němž byli zadrženi prozatímní prezident Raimundo Pereira i favorit prezidentských voleb a současný ministerský předseda Carlos Gomes Júnior. Jedním z důvodů převratu jsou zřejmě propouštění a škrty v armádě plánované Gomesem. Dne 16. dubna oznámila vojenská junta vytvoření prozatímních institucí, které by zemi ve dvou letech měly přivést k volbám.²⁸

EU s Guineou Bissau rozvíjí především rozvojovou spolupráci: pro období mezi lety 2008-2013 zde chce investovat zhruba 100 mil. eur, a to především do prevence konfliktu, zásobování vodou a energiemi a podpory rozpočtové stability.²⁹ Mezi lety 2008-2010 zde také fungovala mise SBOP EU SSR Guinea Bissau, která podporovala reformu bezpečnostních sil. Ta ale byla ukončena z důvodu „politické nestability a nedodržování vlády práva“.³⁰

Reakce mezinárodního společenství a EU

Nejbližším mezinárodním uskupením ke Guineji Bissau je Hospodářské společenství západoafrických států (ECOWAS), které na Guineu Bissau (po předchozím neúspěšném jednání) dne 30. dubna 2012 uvalilo sankce a pohrozilo dalšími kroky včetně možného použití ozbrojených sil pro obnovení civilní vlády.³¹

Dne 23. dubna 2012 o situaci v Guineji Bissau jednala Rada. Portugalsko prosazovalo zavedení cílených sankcí proti představitelům vojenské junty; Rada si ale nejdříve chce nechat standardním postupem vypracovat seznam dotčených osob od vedoucích delegací EU. Rada tak prozatím převrat odsoudila a vyslovila podporu mezinárodním aktivitám na půdě ECOWAS či OSN.³²

SÝRIE: NEJISTÉ PŘÍMĚŘÍ

Popis problematiky

Dynamický vývoj přetrvává v Sýrii zmítané rozsáhlými a dlouhodobými občanskými nepokoji.³³ Do země byl vyslán zmocněnec OSN Kofi Annan, jemuž se dne 1. dubna 2012 podařilo dosáhnout závazku syrské vlády k ukončení operací armády v obydlených oblastech do 10. dubna 2012. K dodržení závazku následně Sýrii vyzvala

²⁸ CrisisWatch Guinea Bissau, 1. 5. 2012, [ZDE](#).

²⁹ Pro další informace o vztazích s Guineou Bissau viz webové stránky ESVČ, [ZDE](#).

³⁰ Euobserver.com, 5. 8. 2010, EU ends military support for Guinea Bissau, [ZDE](#).

³¹ BBC.co.uk, 30. 4. 2012, Ecowas imposes sanctions on Guinea Bissau junta leaders, [ZDE](#).

³² Závěry Rady z 23. dubna 2012 ke Guineji Bissau k dispozici [ZDE](#).

³³ Pro informace o vývoji v minulých měsících viz Přehled SZBP únor 2012, Sýrie, [ZDE](#).

v předsednickém prohlášení (po rezoluci druhý nejsilnější výstup) Rada bezpečnosti OSN.³⁴ Vyslání mají být pozorovatelé OSN, kteří mají monitorovat dodržování příměří. Násilí nicméně přes určité uklidnění situace neskončilo ani po 10. dubnu 2012.³⁵ Např. podle analýzy International Crisis Group (ICG) je diplomatická cesta k řešení, představovaná Annanovým úsilím, předem odsouzena k nezdaru. Za dostatečnou motivaci ke změně přístupu ze strany Asada považuje ICG pouze reálnou změnu poměru sil: buď změnu ruského postoje, nebo hrozící zahraniční vojenskou intervenci.³⁶

Jednání v institucích EU

EU v posledních měsících neustále zostřuje sankce a tlak namířené vůči syrskému režimu. EU diskutovala o Sýrii i na zasedání Rady, jež se uskutečnilo dne 22.-23. března 2012, kdy byly přijaty další sankce.³⁷ EU rovněž podpořila Annanovu iniciativu a vyslání pozorovací mise OSN do Sýrie; její vyslání je ale momentálně (k 17. dubnu 2012) ohroženo opětovným zesilováním nepokojů.³⁸

UKRAJINA: PARAFOVÁNÍ ASOCIAČNÍ DOHODY

Popis problematiky

Na summitu s Ukrajinou v prosinci 2011 bylo dosaženo shody na znění nové asociační dohody EU-Ukrajina, její podpis byl ale z důvodu obav z ohrožení demokratického vývoje na Ukrajině odložen.³⁹

Jednání v institucích EU

Dne 30. března 2012 byla parafována nová asociační dohoda s Ukrajinou včetně dohody o volném obchodu.⁴⁰

Předpokládaný vývoj

Ratifikace asociační dohody ze strany EU zůstává z výše zmíněného důvodu nejistá. V říjnu 2012 by se na Ukrajině měly konat parlamentní volby, jejichž průběh by mohl být jedním z dalších ukazatelů pro další postup. Podle Euobserver se již zesiluje tlak ze strany režimu na oslabení opozičních stran.⁴¹

³⁴ TIC 564/2012-NYSM, 6. 4. 2012, Informace z Rady bezpečnosti OSN (14. týden).

³⁵ Guardian.co.uk, 16. 4. 2012, Syrian forces pound Homs as first UN monitors set to arrive, [ZDE](#).

³⁶ CrisisGroup.org, 10. 4. 2012, Syria's Phase of Radicalisation, [ZDE](#).

³⁷ Jedná se o sankce na několik dalších členů vlády a Asadovy rodiny a na nové kontrakty se dvěma syrskými firmami, diskutovány byly i sankce na telekomunikační společnosti, lodní dopravu či obchod s bavlnou, které ale nebyly přijaty z důvodů námitek různých členských států (např. Řecka a Kypru). Hlavními iniciátory nových sankcí byla Velká Británie, Francie a Nizozemsko. Viz Mandát pro zasedání Rady pro zahraniční věci 22.-23. 3. 2012.

³⁸ Guardian.co.uk, 16. 4. 2012, Syria violence throws UN peace mission into doubt, [ZDE](#).

³⁹ Přehled SZBP prosinec 2011, Summit EU-Ukrajina, [ZDE](#).

⁴⁰ Tisková zpráva Komise, 30. 3. 2012, ZDE.

⁴¹ Euobserver.com, 10. 4. 2012, Ukraine steps up anti-opposition campaign after initialing EU pact, [ZDE](#).

SÚDÁN, JIŽNÍ SÚDÁN: PORUŠOVÁNÍ LIDSKÝCH PRÁV

Popis problematiky

Jednou z klíčových událostí v SZBP v loňském roce bylo odštěpení Jihosúdánské republiky od Súdánu, k němuž došlo v červenci 2011.⁴² Hlavní pozornost přitom směřovala k tomu, zda oddělení proběhne mírově. K tomu sice došlo, nicméně vzájemné nedořešené záležitosti zůstaly: v současnosti se mezi oběma súdánskými entitami vyhrocují pohraniční boje vyznačující se oboustranným porušováním sjednaných dohod a lidských práv.

Jednání v institucích EU

EU například ústy Vysoké představitelky Unie protestovala proti politice Súdánu „zajatce nebereme“, kterážto je podle mezinárodního práva klasifikovatelná jako válečný zločin.⁴³ Evropský parlament zase vyjádřil nesouhlas s tím, že „navzdory vyhlášenému příměří súdánské ozbrojené síly plošně bombardují oblasti s civilním obyvatelstvem v horském regionu Nuba ležícím v Jižním Kordofánu a znemožňují poskytování pomoci vysídleným osobám“.⁴⁴ Lidská práva nicméně porušují rovněž jihosúdánské síly.⁴⁵

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě

Monitorovací zpráva o přípravách Chorvatska na přistoupení – [9170/12](#)

Datum: 25. 4. 2012

Typ dokumentu: Sdělení Komise

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje české znění hodnocení Komise.

ROZHODNUTÍ RADY o podpisu Rámcové dohody o komplexním partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na straně jedné a Vietnamskou socialistickou republikou na straně druhé jménem Unie - [18200/10](#)

Datum: 30. 4. 2012

Typ dokumentu: Návrh rozhodnutí Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje návrh na podpis dané dohody.

Rámcová dohoda o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Mongolskem na straně druhé – [7902/1/11](#)

Datum: 12. 4. 2012

Typ dokumentu: Mezinárodní smlouva

⁴² Pro podrobnější informace viz Přehled SZBP červenec 2011, Súdán: vyhlášení nezávislosti Jihosúdánské republiky, [ZDE](#).

⁴³ Prohlášení Catherine Ashtonové ze dne 3. dubna 2012 k dispozici [ZDE](#).

⁴⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. září 2011 o Súdánu, [ZDE](#).

⁴⁵ Proti tomu se vyslovila např. Rada na zasedání v lednu 2012, [ZDE](#).

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje znění dohody.

Koordinace spolupráce v boji proti organizované trestné činnosti původem v západní Africe, zejména obchodu s drogami – zpráva o západní Africe – [8610/12](#)

Datum: 12. 4. 2012

Typ dokumentu: Návrh zprávy Generálního sekretariátu Rady

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje znění návrhu zprávy.